

Poul Schlüters tale ved Det Konservative Folkepartis landsråd

Taler

Poul Schlüter
Statsminister og partiformand
for De Konservative

Dato

2. november 1991

Sted

Falconer Centret, København

Det konservative folkeparti er de borgerlige stemmer, der arbejder.

Det var vort hovedbudskab og slogan, da vi gik til folketingsvalg i 1977 - og vendte en dystre udvikling i vor vælgertilslutning.

Det var også overskriften på vort landsrådsmøde i 1982, da jeg første gang som landets statsminister skulle lægge op til vor politiske debat.

I dag er det så 10. gang, vi mødes til landsrådsmøde som regeringsbærende parti.

Og vi er stadig borgerlige stemmer, der arbejder. Bedre kan det ikke udtrykkes!

Som en engelsk premierminister, Benjamin Disraeli, engang sagde:

"Vejen til succes er udholdenhed i det, man en gang har sat sig for".

Hvad var det så, vi satte os for i midten af 70'erne, da vi med kun 5,5 procent af vælgerne bag os og 10 mandater i Folketinget trak i arbejdstøjet? Jo, vi ville simpelthen have vor retmæssige andel af indflydelsen på det danske samfunds udvikling. Vi ville ikke længere finde os i kun at komme med på afbud, på andre partiers præmisser - og at socialdemokraterne skulle have en slags førstefødselsret til det at danne regering med eller uden borgerlige støttepartier.

Det konservative folkeparti ville ind i varmen. Her kan der også komme, kolde vinde, hvis døre og vinduer står på klem. Og for megen træk kan give ømme lemmer. Men disse skavanker er for intet at regne mod de forkølelser og

forfrysninger, som man kan pådrage sig udenfor. Spørg bare Socialdemokratiet idag. Efter ni år i opposition. Længere end nogensinde siden de blev regeringsparti første gang i 1924.

Når det nu er netop 10. gang, at vi har landsrådsmøde som regeringsparti, kan det være fristende at se tilbage på, hvad vi talte om dengang for ni år siden - lørdag den 6. november 1982.

Dengang sagde jeg om Det konservative folkeparti, at "vi har fået en helt enestående mulighed for at præge udviklingen i det danske samfund", og at det bekommer os godt".

Men vi vidste også, at vi stod over for økonomiske problemer af kolossale dimensioner, som det måtte kræve stor tålmodighed og forståelse fra mange af vore egne vælgere at løse. Vi vidste, at det var benhårdt arbejde, vi stod overfor. Alligevel jo - det har bekommet os godt at vi fik mulighed for at præge udviklingen i det danske samfund. Og det har op gennem 80'erne og ind i 90'erne været til uvurderlig fordel for det danske samfund.

Men først vil jeg komme med nogle tanker om udviklingen i verden omkring os. Vi kan glæde os over, at netop vore holdninger og vort menneskesyn sejrer. Lad mig for denne måske første, sidste og dermed også eneste gangs skyld på

et konservativt landsrådsmøde citere den nu tidligere formand for Danmarks Kommunistiske Parti, Ole Sohn, der den 1. september i BT så rigtigt skrev: Det kan med sikkerhed fastslås, at det historiske eksperiment, som startede med den russiske revolution i 1917, endegyldigt er slut". Hvilken glæde, at til sidst fik han sagt noget rigtigt!

Det er ærligt talt blevet mere spændende at være konservativ i Europa i de senere år, hvor vore søsterpartier i de øvrige nordiske lande nu kan efterfølge vor strategi fra begyndelsen af 80'erne; hvor vi nu møder

respekt og anerkendelse af dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik hos vore EF- og NATO-partnere - efter at vi beslutsomt tog folkeafstemningen om EF-pakken i 1986 og NATO-valget i 1988 - og hvor vi efter omvæltningerne i øst har fået søsterpartier bag det nu gennemrustne og nedbrudte jerntæppe.

Da vi i 1978 dannede European Democrat Union, der er den konservative europæiske partisammenslutning, var vi 12 partier fra 10 lande. Nu er vi 31 partier fra 22 lande. Og flere er på vej! Da vi i midten af september havde vort årlige partiledermøde, var værten Paris' borgmester Jacques Chirac. Andre fremtrædende vestlige regeringsledere, som deltager aktivt i EDU-samarbejdet, er forbundskansler Helmuth Kohl, den engelske premierminister John Major, den græske premierminister Constantin Mitsotakis og nu også Sveriges og Islands nye statsministre, Carl Bildt og David Oddsson. Men de mest interessante er måske i virkeligheden dem, hvis personnavne og partinavne mange endnu ikke rigtig har lært hverken at huske eller at udtale: Min gode ven, Ungarns statsminister Jozsef Antall, Antonin Baudys, Jan Carnogursky og Vaclav Benda fra tre søsterpartier i Tjekkoslaviet, Sali Berisha (Albanien), Alija Izetbegovic (Bosnien-Hercegovina), Franjo Tudjman (Kroatien), Ljuzje Peteric (Slovenien), Illar Hallaste og Juri Adams fra Estland, vor gæst idag fra Letland Valdis Steins, Virgilius cepaitis og Egidijus Klumbys fra Litauen og nu også min gode polske ven, Jan Bielecki, hvis parti blev medlem af EDU den 18. oktober, hvor EDU holdt sit første møde i en af de tidligere kommunistiske diktaturers hovedstæder, Warszawa. Jan Bielecki taler til Landsrådet i morgen formiddag.

Udviklingen i øst har vist os, at der intet menneskeværdigt alternativ er til demokrati og markedsøkonomi. Med disse grundlæggende virkemidler skaber man fundamentet for et samfund, der også cementerer andre konservative livsværdier: Landets sikkerhed, retsstaten, ytringsfrihed, social tryghed og lige muligheder for alle.

Som vi siger det i folketingsgruppens forslag til udtalelse fra dette landsrådsmøde: "Vi ønsker en verden, hvor menneskerettighederne respekteres, hvor folkenes selvbestemmelsesret accepteres, hvor truslen om krig og brug af atomvåben er fortid, hvor lokale konflikter løses af institutioner som Forenede Nationer og CSCE: En verden, hvor alle kan leve i fred, frihed og fordragelighed med hinanden til fælles bedste."

Det har vi i dag håb om - kun fem år efter Ronald Reagans historiske møde med Gorbatsjov i Reykjavik. En verden i frihed og fremgang. Men vi må aldrig glemme, at omvæltningerne i først central-og østeuropa og siden i Sovjetunionen bl.a. er resultat af de vestlige landes sikkerhedspolitiske sammenhold i NATO. Netop det sammenhold, som vi måtte kæmpe for ved

NATO-valget i 1988. Vi må heller aldrig glemme, hvad vi skylder de fremmeste bekæmpere af kommunismen. Folksan Sakharov og Solsjenitzyn, Alexander Dubcek og Vaclav Havel. De tog konfrontationen -og vandt!

En sort og på alle måder afskyelig kommunistisk ideologi ligger nu i ruiner -for altid forkastet af de folk, den så skånselsløst havde fanget i sit røde edderkoppespind.

Det var en ideologi, som lovede magt til folket, men den fjernede al magten fra folket. Den lovede velstand, men den bragte fattigdom. Den erstattede den menneskelige fantasi grænseløse opfindsomhed med marxistisk volapyk. Den levede af tyranni, undertrykkelse og løgne.

Det er interessant, at borgerne i de nye demokratier lytter til os og ikke til Vesteuropas demokratiske socialister. Nu, hvor de har det frie valg, ønsker de åbenbart også at springe den socialdemokratiske model over. Det vil jeg ikke bebrejde dem!

Det var præsident Gorbatsjovs store fortjeneste, at han til sidst så klart så svaghederne og uretfærdighederne i det sovjetiske system. Det var Gorbatsjovs beslutning om at gå fra undertrykkelse til reformer, som åbnede dørene til frihed. For denne indsats vil hans plads være sikret i historien.

Vi kan nu være på vej ind i en "nedrustnings-spiral"! Der er under alle omstændigheder tale om mere afspænding end i nogen anden tidsperiode siden årene umiddelbart efter den 2. verdenskrig. Vi er formentlig på vej væk fra den dommedagsstrassel, der eksploderede over Hiroshima i 1945. Vi kan om få år, hvis den nuværende, positive udvikling bliver stabil, score en fredsdividende, hvor milliarder af dollars og rubler kan frigøres fra investeringer i militært isenkram til investeringer i større velfærd -i øst og vest, i Den tredje verden og såmænd også herhjemme.

Men vi understreger samtidig, at der endnu er tale om så nye udviklingstendenser, at vi ikke straks idag kan forsvare at forringe det danske forsvar. Kupforsøget i Moskva, der lykkeligvis slog fejl, borgerkrigen i Jugoslavien, den dystre udvikling i Rumænien -og for den sags skyld Golfkrigen sidste vinter. Altsammen understreger behovet for et troværdigt dansk forsvar for alle tilfældes skyld. Og vor pligt til inden for rammerne af FN-og CSCE-samarbejdet

at arbejde for freden uden. for vore egne grænser. Som vi i al beskedenhed bidrog til med korvetten Olfert Fischer i Golfen og stadig gør det med vore FN-styrker på Cypern og observatører i Jugoslavien.

Ved 2. verdenskrigs ophør blev Europa delt i to. De lande, der opstod af krigens aske til frihed og demokrati, tog to store skridt for at forsvare deres privilegier: NATO og Det europæiske Fællesskab blev etableret. Den kendsgerning, at så mange europæiske lande siden har søgt om optagelse i EF eller at knytte forbindelser til det, er det bedste udtryk for EF's succes.

Når nu den del af vort kontinent, som var nægtet markedsøkonomi, frihed og demokrati, banker på døren, så påhviler der os et helt enestående ansvar. Vi kan og må ikke vende ryggen til dem. Vi har en øjeblikkelig og presserende pligt til at give dem en redningsline. Det har vi allerede givet landene i østeuropa. Vi kan ikke bestemme Sovjetunionens fremtid. Men "vi kan hjælpe -eller vi kan sinke", som John Major har udtrykt det. Vi ønsker at hjælpe!

Tanken om et fælles europæisk hus var engang blot et slogan. Nu kan det blive en realitet.

Ifølge Rom-traktaten kan ethvert europæisk land søge om medlemskab i Fællesskabet.

Flere østeuropæiske lande har gjort klart, at de har sat fuldgyldigt medlemskab af EF som deres ultimative mål. Jeg mener, at vi skal byde dem velkommen, så snart de er politisk og økonomisk parate. Vi må være forberedt på at udvide vor horisont. Med stærk dansk opbakning er EF allerede nu i fuld gang med at indgå samarbejdsaftaler med Tjekkoslaviet, Ungarn og Polen. Det kræver selvfølgelig nogle indrømmelser. Samarbejdsaftalerne betyder jo bl.a., at også vi skal åbne vore markeder. Det betyder mere konkurrence. Men det er vej en frem! Der er intet formål i at give lande økonomisk hjælp og nægte dem handelsadgang. Det ville være absurd at prædike om den frie markedsøkonomis dyder og samtidig praktisere gammeldags protektionisme. Sådan handler vi ikke!

Det er en side af åbenhed. Men der er også en anden slags åbenhed, som vi i Fællesskabet skal erindre, medens vi lægger sidste hånd på forslagene til en politisk, økonomisk og monetær union. Vi skal hæge om et princip, som fanger tidens ånd:

Det svære begreb "subsidiaritets-principet" -eller som jeg hellere vil kalde det "nærhedsprincippet" -bliver centralt og aldeles afgørende for udviklingen af det europæiske samarbejde. At forstå dette - det er nøglen til den fremtidige udvikling. Nærhedsprincippet indebærer jo, at samfundet udvikles nedefra med udgangspunkt i det enkelte menneske, familiernes og virksomhedernes behov. Ikke oppefra med udgangspunkt i ideologier og abstrakte doktriner. En europæisk union skal ikke domineres af politiske bureaukrater. Den skal ledes af befolkningerne og deres repræsentanter i Folketinget og i Europa-Parlamentet.

For Det konservative folkeparti er det afgørende, at beslutningsprocessen bliver så decentral, som det er muligt. I Danmark arbejder vi for en forenklet og mindre bureaukratisk offentlig sektor. Det samme mål har vi naturligvis også, hvad angår EF-systemets indretning. Også her må nærhedsprincippet være gældende. Borgernes interesser varetages bedst, når afgørelserne træffes så tæt på den enkelte som muligt.

På den anden side må vi også gøre os klart, at den udvikling i verden omkring os, som jeg netop har talt om, kræver, at EF-landene optræder i større enighed i f. eks. udenrigs-og sikkerhedspolitiske Spørgsmål.

Men, og det skal understreges: De atlantiske bånd mellem på den ene side vort Europa og på den anden side USA og Canada vil også i fremtiden være fundamentet for det europæiske forsvar, selvom Vestunionen kan komme til at spille en større rolle som en europæisk søjle inden for NATO.

Men den ændrede situation i Europa kræver også at EF-landene får nye institutionelle rammer at arbejde inden for. Med andre ord: En politisk, økonomisk og monetær union, hvor Europa-Parlamentet også får større kontrol med EF-kommissionen. Det konservative folkeparti lægger vægt på, at samarbejdet mellem Ministerrådet og Europa-Parlamentet styrkes. En række europæiske lande, flere af de nuværende EFTA-lande, bl.a. Sverige, Østrig og nu også Schweiz samt visse af de østeuropæiske lande har tilkendegivet et uomtvisteligt ønske om medlemskab eller, som en mellemstation på vejen dertil, en form for tæt tilknytning til EF. Sveriges ansøgning om medlemskab af EF tillægger vi naturligvis den allerstørste vægt, også af hensyn til det videre nordiske samarbejde. Når på et tidspunkt alle nordiske lande måtte være medlemmerne af EF, vil vi i fællesskab med tyngde kunne tilføre EF-samarbejdet

værdifuld inspiration. Og det regionale samarbejde, som vi nu i mange år har praktiseret med så smukke resultater, vil få nye dimensioner. Udviklingen af EF-samarbejdet, med virkeliggørelsen af EFs indre marked, understreger behovet for et konkurrencedygtigt dansk erhvervsliv. Det konservative folkeparti lægger vægt på, at private virksomheder har gode arbejdsvilkår, fordi driftige virksomheder er og bliver forudsætningen for den stigende produktion og større eksport, der giver flere arbejdspladser. Netop øget vækst i erhvervslivets produktion og dermed flere i arbejde er Det konservative folkepartis vigtigste indenrigspolitiske mål i denne folketingssamling. Et ledighedsniveau på 10-11 procent er helt uacceptabelt. Det er Danmarks største problem - såvel menneskeligt som økonomisk.

Det konservative folkepartis mål er at skabe 100.000 nye arbejdspladser i den private sektor de kommende fem år. Det kræver først og fremmest en endnu bedre konkurrenceevne - derfor skal både pris - og lønstigningerne fastholdes på det nuværende lave niveau, også efter overenskomstfornyelsen i 1993.

Den recept har allerede givet stigende realløn og øget forbrugsmuligheder for danskerne. Husholdningernes forbrug stiger også ganske pænt i øjeblikket. Det er jeg ikke bekymret for. For det har vor politik givet plads til - selvom den offentlige debat ikke lader sig mærke af det. Og den private opsparing er nemlig flerdoblet de sidste år. Det har vi trængt til gennem årtier. For os konservative er det afgørende, at det er i den private sektor, vi forstærker væksten i de kommende år. Men lad mig understrege: Der er ikke netop nu plads til en vækst, der alene var fremkaldt af en forøgelse af den indenlandske efterspørgsel. Det er fortsat eksporterhvervene og de importkonkurrerende erhverv, der skal være drivkraften i væksten. Som Sir Winston Churchill engang har sagt: "Nogle synes, at det frie initiativ er en tiger, som bør skydes. Andre synes, at det er en ko, som skal malkes. I virkeligheden er det hesten, som trækker hele læsset".

De små og mellemstore virksomheder spiller i den forbindelse en hovedrolle. De mindre virksomheder kan blive dynamoer, når det drejer sig om at skabe nye arbejdspladser. Derfor ønsker Det konservative folkeparti at lette både de administrative og de økonomiske byrder for de små og mellemstore virksomheder, som vi skitserer det i vor erhvervspolitiske udtalelse er en sikker vej til flere i arbejde". Vi må fremkalde et nyt og mere positivt billede af det at være igangsat, drive virksomhed, få overskud, investere, ansætte arbejdskraft, spare op og yde en personlig indsats. Som sagt: Den alt for høje arbejdsløshed er

vort største indenrigspolitiske problem - såvel menneskeligt som økonomisk. Arbejdsløsheden belaster samfundSøkonomien og skaber store menneskelige problemer for det enkelte menneske og den familie, som er ramt. Arbejdsløsheden skaber utryghed. På det økonomiske område må vor indsats de næste år derfor koncentrerer om en varig nedbringelse af arbejdsløsheden. Målet må være at skabe fuld beskæftigelse i løbet af 1990'erne. For at forstærke væksten vil vi gennemføre initiativer på især tre områder:

For det første en løsning af arbejdsmarkedets strukturproblemer. For det andet fremme af erhvervsudviklingen, bl. a. etablering af en erhvervsudviklingsfond, styrkelse af forskning og udvikling samt bedre samarbejde mellem det offentlige og private virksomheder. For det tredje fremrykning af samfundsøkonomisk rentable investeringer i infrastruktur samt øget byfornyelse og boligforbedring.

Vi skal tage ved lære af historien. I midten af 1980'erne havde vi i Danmark en kraftig vækst, der lå klart over gennemsnittet i de øvrige vestlige lande. Men hvad skete der med arbejdsløsheden? Den kom på intet tidspunkt ned under 220.000. Og det skyldtes netop strukturelle problemer på arbejdsmarkedet. Flaskehalse og lønglidning blev resultatet. Den situation må ikke gentage sig.

Uden en løsning af strukturproblemerne på arbejdsmarkedet får vi aldrig fuld beskæftigelse i Danmark. Derfor skal vi have en reform af dagpengesystemet, og vi skal forbedre aktiveringsindsatsen over for de arbejdsløse.

Tiden er moden til at tage fat. Sammen med alle interesserede parter i fællesskab med alle, der har et klart medansvar. Vi er startet med at forhandle om finansieringen af dagpengene. Det er da rigtigt, at en reform af dagpengefinansieringen i sig selv ikke skaber arbejdspladser. Det er væksten, der skal sætte gang i beskæftigelsen. Ingen tvivl om den ting. En finansieringsreform skal derimod medvirke til at sikre, at den forøgede vækst får en optimal beskæftigelsesvirkning.

Arbejdsmarkedets parter bør have en reel økonomisk tilskyndelse til at nedbringe arbejdsløsheden mest muligt. Det tror jeg bedst, vi opnår, ved at staten, arbejdsgivere og lønmodtagere deles om udgifterne til dagpenge. En sådan omlægning af finansieringen skal selvfølgelig ske, uden at lønmodtagerne og arbejdsgiverne sarrliet [sic] bliver belastet. Der skal derfor ske tilsvarende lettelser på andre områder. En sådan omlægning bringer os samtidig bedre på

linie med andre EF-lande. Vi starter med dette hjørne af arbejdsmarkedet. Men der er selvfølgelig mange andre problemer tilbage. Dagpengeydelse, faggrænser, mobilitet, rådighedsregler osv. På Længere sigt må vi også have ændret på disse forhold. Der bliver i det hele taget behov for en gennemgribende omlægning af hele området for indkomstoverførsler. Hvor det overhovedet kan lade sig gøre, skal aktiv-linien indføres. Mennesket har godt af, at der stilles krav til det. Det giver mening med livet. Den tid skal derfor være forbi, hvor alle bare passivt skulle gå rundt år efter år og modtage penge fra det offentlige. Nu skal rettigheder og pligter følges ad. Helt konkret har vi taget fat på at forbedre indsatsen over for ledige. Forhandlingerne er i gang. Vi ønsker mere vægt på aktiv indsats, tidligere indsats og mere vægt på lediges eget initiativ. Det skal ikke være sådan, at arbejds- og uddannelsesstilbuddene udelukkende modtages for at opretholde retten til at oppebære dagpenge.

Vor velstand og tryghed i fremtiden vil være afhængig af vort uddannelsesniveau. Derfor vil vi sikre, at alle unge får en uddannelse, og at adgangsbegrænsningen til de højere uddannelser efterhånden ophæves. Samfundet har ikke råd til at skuffe tusinder af motiverede unge. De sidste 10 års resultater gør at vi idag står langt bedre rustet til at tage offensivt fat i ledighedsproblemet. De sidste års vækstpause har været nødvendig for at bryde med gældsætningen. Der har ikke været tale om et traditionelt tilbageslag, men om en historisk omstilling til et opsparings-samfund - til en mere sund og holdbar samfundsøkonomi. Det er det, der giver os nye muligheder. Vort mål er at stræbe efter en årlig vækst i den private sektor i Danmark på 3-4 procent. Højere end i resten af Europa. Det er et ambitiøst mål, men det kan og skal lade sig gøre. Med en vækst i den private sektor på 3-4 procent - og det er, hvad vi har nu - kan vi skabe de 100.000 nye arbejdspladser i den private sektor.

Jeg kan ikke lade være med at nævne et par vurderinger, der understreger, at vi i dag står i en helt anden økonomisk situation end for ti år siden - og dermed har langt bedre muligheder for de kommende år at skabe en varig forbedring i beskæftigelsen:

Vi fik et skulderklap fra det internationale kreditvurderingsinstitut, Standard and Poors, da det for en måned siden forbedrede den danske rating til dobbelt A plus. Instituttet forudser en stærk vækst i såvel eksporten som den hjemlige efterspørgsel de kommende år. Men noterer også behovet for reformer på arbejdsmarkedet.

AMEX bankreview vurderede for et par uger siden, at Danmark - sammen med Frankrig og Luxembourg - på nuværende tidspunkt er de eneste EF-lande, der opfylder de krav, som forventes at blive stillet til inflation, budgetbalance og renteniveau ved overgangen til en økonomisk og monetær unions tredje fase fra 1997.

En tredje analyse - udarbejdet af den internationale lederskole IMD i Schweiz, viste at Danmark nu er et af de europæiske lande, der har de bedste muligheder for at skabe vækst og fremgang i 90'erne.

Eller som Børsens Nyhedsmagasin skrev: "Dansk økonomi hører i dag til mellem de allerstærkeste i Europa". Man kan også sige det på en anden måde: Der har vist sig at være en afgrund til forskel på socialdemokratisk og konservativ økonomisk politik. Og det er der, fordi vi -i modsætning til socialdemokraterne, der hverken kunne skabe vækst i erhvervslivet eller standse væksten i den offentlige sektor -har genskabt Danmark som et veludviklet socialt samfund samtidig med, at vi har skabt ny dynamik i den økonomiske udvikling og givet Danmark Europas mest liberale og åbne erhvervsklima.

"Hvor har I det godt", sagde tidligere A.P. Møller-skibsreder Karsten Borch, da han forleden beskrev erhvervs vilkårene i Danmark. Og det er godt, at 42 procent af vore virksomheder nu forventer endnu større eksport. Det er altsammen, som også nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer har gjort opmærksom på, en følge af, at det "for første gang i efterkrigstiden er lykkedes at fastholde en økonomisk strategi".

Det er det lange seje træk, som er ved at lykkes. Det kan vi være stolte over -og det hjælper altså ikke på vore meningsmålinger, hvis vi efterhånden skulle være de eneste, der ikke turde se i øjnene, at vor politik lykkes - og at vi naturligvis også vil høste frugterne, når den tid kommer. Når den 4-årige valgperiode løber ud! Men vi skal videre! Naturligvis skal vi det. Det gælder f. eks. I vort arbejde med at markedsorientere den offentlige sektor. Flere opgaver skal løses privat, færre af det offentlige. Vort mål er, som der står i

forslaget til landsrådsudtalelse, at vi skal have en mindre, men mere velfungerende offentlig sektor. Eller med andre ord: Mere og bedre service for færre penge. Folketingsgruppens beslutning om at nedsætte et

forvaltningsreformudvalg skal ses i det lys. Nøgleordene er forenkling, afbureaukratisering, udlicitering og decentralisering. Spørgsmålene er, hvilke opgaver der kan decentraliseres fra staten til kommunerne, og om vi kan finde politisk flertal for vælgerne

og vort ønske om større reel indflydelse gennem brugerbestyrelser i de offentlige institutioner, som vi er begyndt på med forældrene til børn i daginstitutioner og skoler.

Når velfærdspolitikken skal moderniseres, så er formålet både at genskabe en bedre balance mellem den private og den offentlige sektor. Og gøre den tilbageværende offentlige sektor mere kundevenlig: Valgfriheden skal øges -køerne skal være kortere. Vi går ikke på kompromis, når det gælder social tryghed for ledige, syge, handicappede og ældre. Men det er pr. definition ikke altid bedst, at hjælpen og støtten alene skal kunne leveres fra det offentlige. Staten eller kommunen kan finansiere og kontrollere, men også ofte overlade produktionen af en serviceydelse til private institutioner og firmaer.

Holdningen til den offentlige sektor er for Det konservative folkeparti ikke et søren Kierkegaardsk enten/eller. For os er det afgørende, at vi til alle tider har de billigste og bedste løsninger på problemer, som fællesskabet nødvendigvis må tage ansvar for. Det kunne, som tilfældet var i 30'erne eller 80'erne, kræve en større offentlig sektor. Nu kan vi med den private service-sektors dynamiske udvikling i 70'erne og 80'erne gå den modsatte vej, dvs. udlicitere og privatisere - og så kan vi politikere nøjes med at fastlægge overordnede retningslinier og drage konsekvenser, hvis opgaverne løses utilfredsstillende. I den situation vil andre private institutioner eller firmaer stå i kø for at tage over.

Vore holdninger - den moderne konservatisme - kommer fint til udtryk i det 1. udkast til nyt holdningsprogram, som vi her på landsrådsmødet inddrager i den politiske debat - og næste år i Odense får til endelig debat og afstemning. Debatoplægget er allerede af nogle politiske iagttagere blevet udlagt som en cementering af vor politiske placering i 80'erne - i midten - af dansk politik. Det er ikke ganske rigtigt. Vi "rækker ind til midten". Det har vi altid gjort - og vi føler ikke den mindste trang til at skifte kurs.

Det rigtige er, at vi ikke er et "yderfløjs-parti". Vi er Det konservative folkeparti med de holdninger, der kendetegner konservatismen: Det er ideen om størst

mulig frihed til individuel livsudfoldelse, men parret med ansvarsfølelse og beherskelse, så man kan leve op til kravet om, at andre skal have samme udfoldelseschancer som en selv.

Det er ideen om magtens fordeling og decentralisering af beslutningsprocessen i samfundet såvel som i erhvervslivet.

Det er ideen om, at kun hvis samfundet bygger på den private ejendomsret, sikrer vi det enkelte menneskes uafhængighed og værdighed. Det er også ideen om at forsvare demokratiet, at stå imod modebølger, der angriber parlamentarismen og den retsbeskyttelse for befolkningen, at det er dets valgte repræsentanter, der træffer beslutningerne. Og ikke pressionsgrupperne.

Derfor er vi borgerlige stemmer, der arbejder. Og derfor er vor nuværende regering, KV-regeringen, ligesom Firkløver-regeringen og KVR-regeringen en liberal regering i den forstand, at vi tror på styrken i de kræfter, der gemmer sig i et frit samfund og i et frit erhvervsliv. Vi vedkender os det samfund, som vi selv har været med til at bygge op. Det er det, man kalder et landingssamfund, som i høj grad bygger på samspillet mellem samfundet og det private erhvervsliv. Men vægt fordel ingen er vigtig. Større spillerum for det frie initiativ - og mindre regulering og styren fra det offentlige side. Det er nu engang en af forudsætningerne for, at vi kan vække fremdriften og gå-på-modet hos mennesker og virksomheder. Med Churchills ord: At få hesten til at trække læsset!

Det glæder os, at denne konservative holdning er blevet langt mere udbredt end nogensinde før. Som Ugebrevet Mandag Morgen skrev den 14. oktober: "Den borgerlige regerings måske største sejr er, at den har vundet kampen om den økonomiske meningsdannelse. De danske vælgere har i overvejende grad adopteret en borgerlig økonomisk tankegang og giver i dag den socialdemokratiske regering et hovedansvar for Danmarks økonomiske problemer. Det til trods for, at det er ni år siden, at partiet mistede regeringsmagten.

Derfor tror jeg også, at vi i de kommende år kommer til at opleve mange aftaler mellem regeringen, kommunerne og arbejdsmarkedets parter - også aftaler, som Socialdemokratiets meget traditionelt tænkende ledelse måske ikke vil kunne lægge navn til. Men det vil ikke i 90'erne forhindre borgernes folkevalgte i kommunerne og lønmodtagernes repræsentanter i fagbevægelsens

organisationer i at træffe fornuftige beslutninger -uanset at det også kan forlænge en borgerlig regerings liv. Måske tværtimod! Når jeg nu rigtig står og tænker over det.

Socialdemokratiets Blågård-kreds i København foreslog forud for deres årsmøde

i september, at partiet ikke længere skulle basere sine politiske principper på udtrykket "socialisme". Men her var grænsen da alligevel - her trak Svend Auken i nødbremsen: "Vi sætter lighedstegn mellem Socialdemokratiet og socialisme", sagde han sort på hvidt til Politiken den 5. september. Så ved

vi og vælgerne da det... Jeg vil ikke påstå, at de seneste ni år i opposition er gået fuldstændig hen over hovedet på socialdemokraterne. Men Svend Aukens udtalelser tyder alligevel på, at man er bange for fremtidens ideer: Mere valgfrihed. Mindre regulering. Mere sund konkurrence. Mindre bureaukrati. Mere privat initiativ. Mindre offentlig virksomhed. Mere mangfoldighed. Mindre ensretning. Mere medansvar. Mindre ansvarsforflygtigelse. Mere samtale. Mindre konfrontation. Mere tillid. Mindre ligegyldighed. Men det er det, vi vil!

Det er sådanne holdninger, der skal gennemsyre det program, vi vedtager næste år. Som vi skriver i forslaget til landsrådsudtalelse, så er der også i den lille verden -i familielivet, på virksomhederne og i lokalsamfundet -brug for større frihed, flere valgmuligheder og mindre lighedsmageri. Det gælder på alle områder fra valget af børnepasning til valget af ældrebolig. Det gælder mulighederne for at etablere nye arbejdspladser. Det gælder kommunernes ret til at finde egne lokale løsninger på netop lokale problemer. Menneskeretten til at være forskellige er fundamental, når ny fremgang skal skabes. Den fremgang -også økonomisk, som er forudsætningen for så meget andet: Flere i arbejde, flere uddannelsespladser, bedre forhold for de ældre, løsning af miljøproblemer og større hjælp til de nye demokratier i øst.

Det har altid været en konservativ grundholdning, at samfundet skal bygge på familien som den naturlige enhed, de fleste vælger som rammen for deres private tilværelse. At nogle vælger andre samlivsformer, blander vi os ikke i. Naturligvis ikke. Men staten skal ikke være neutral eller bevidst ødelægge familiemønstret. Derfor må lovgivningen indrettes, så det gøres lettere og ikke stadig sværere at opfylde menneskers instinktive lyst til at leve i den følelsesmæssige og

økonomiske tryghed, som ligger i fællesskabet med sine nærmeste.

Der tales med rette meget om børnefamiliernes vilkår i disse år. Men debatten er skæv! Det er både forkert og fordrejende at betragte alle børnefamilier som sociale tilfælde aver en kam. Det er jo slet ikke virkelighedens verden. Men der er alt for mange børnefamilier, som har økonomiske problemer, og der er endnu flere børnefamilier, der ikke har tilstrækkelig gode valgmuligheder med hensyn til pasningen af deres børn. Vi har allerede gjort en del - der er lovgivet om private, kollektive børnepasningsordninger og andre alternative ordninger til traditionelle børneinstitutioner. Vi ved også, at en række kommuner inden for frikommune-projektet har forsøgt sig med mere fleksible tilbud end kommunale vuggestuer og børnehaver. Vi skal videre med taxameter-ordninger, børneinstitutioner på arbejdspladserne o.s . v. Det er alt sammen godt, men ikke nok! Har vi vor grundlæggende familiepolitik i baghovedet, så kommer man ikke uden om også at fremme det konservative forslag om fradrag for udgifter til hushjælp, herunder børnepasning -i hvert fald, indtil ungdomsarbejdsløsheden er afskaffet.

Jeg ved fra mange unge familier, at netop dette forslag vil være løsningen på deres problemer med. at få tid, transport, penge, karriere, samliv og børn

til at hænge sammen uden alt for mange "ulvetimer". Et andet holdningsbærende element, vi skal bruge flere kræfter på i fremtiden, er kulturpolitikken.

Og kulturpolitik er naturligvis også andet end Det kongelige Teater. Det har jeg fået lav til at sige hjemmefra - selvom de siger, at jeg er Det kongelige Teaters svigersøn. Skal dansk kultur for alvor vise sin styrke i det ny Europa, kan det ikke nytte, at vi stikker hovedet i busken - ikke mindst set i lyset af EF' s åbne marked og udviklingen i østeuropa er det væsentligt, at vi hele tiden har vor danske identitet og kulturelle baggrund i bevidstheden. Vi skal frem på banen og give vore bidrag til, at Det europæiske fællesskab også bliver et kulturelt fællesskab, som giver både nationale, regionale og individuelle særpræg frie udfoldelsesmuligheder. I dette fantastiske udbud af kultur skal vi forstå at fastholde vor identitet som danskere og vise, hvad vi du' r til - både herhjemme og i udlandet.

Der er ingen tvivl om, at konservative vælgere er storforbrugere af kunst og

kultur i alle dens mangfoldige former. Sådan er vi! Jeg ved, at mange konservative tillidsfolk er aktive i teater- og museumsbestyrelser, i arbejdet med historiske samlinger, i etableringen af lokale musikskoler - for slet ikke at tale om det store engagement i sport, idræt og folkeoplysning.

Det kan betale sig for et samfund at "investere" i kunst og kultur. Naturligvis først og fremmest fordi kultur gør samfundet rigere på oplevelser og skaber en større mangfoldighed af livsudfoldelse. Men samtidig ser vi, at kultur er med til at bestemme, hvor mennesker vælger at bo og arbejde.

Vi har set, hvordan den stærke industrielle vækst i større jyske byer som Holstebro, Kolding, Silkeborg og Herning er fulgt op af museumsbyggere og etablering af kulturhuse. Oftest inspireret af private idefolk.

Ligesom de større, gamle kulturbyer - Århus, Ålborg og Odense -forlængst har indset, at uden en væsentlig kommunal investering i den kulturelle sektor, går byerne i stå.

Tilbage har vi vort smertensbarn, København. Men omsider er der lys forude! Vi ønsker aktivt at medvirke til, at København bliver en hovedstad, som vi alle kan være stolte af. Hele Danmark har brug for en velfungerende hovedstad.

På vor jubilæums-konference i februar efterlyste jeg en større debat om dansk folkestyre. Det gjorde jeg på baggrund af udviklingen i verden omkring os -omvæltningerne i østeuropa og regeringskonferencerne om udviklingen af EF-samarbejdet. Jeg gjorde det også på baggrund af de faldende medlemstal i de politiske partier, den faldende stemmeprocent ved de seneste valg og andre mere eller mindre usunde tendenser i dansk folkestyre. På den baggrund hilser jeg naturligvis den radikale Niels Helveg Petersens initiativ, det såkaldte Hindsgavl-seminar, særdeles velkørende.

Jeg er ikke sikker på, at det var og er klogt at indlede en debat 001 [sic] folkestyret med det helt store spørgsmål, om vi skal gennemføre en grundlovsændring. Måske er det klogere med en trinvis udvikling, hvor vi først med en nyindretning af den offentlige sektor - en kommunalreform, større brugerindflydelse, lokale folkeafstemninger osv. - kommer flere skridt i rigtig retning. I den forbindelse kan vi så se, om der efterfølgende bliver behov for en justering af grundloven - det er i hvert fald en farlig proces at indlede, hvis den

på forhånd er dømt til at mislykkes. Netop når vi taler om dansk folkestyre, vil jeg pege på et positivt, meget betydningsfuldt faktum. Og det er, at titusindvis af tillidsfolk i de politiske partier stadig, hver eneste dag året rundt gør en beundringsværdig indsats i folkestyrets tjeneste. Det ligger ikke til mig at kritisere dansk presse, men denne ulønnede indsats - som vælgerforeningsformænd, kredsformænd, amtsformænd, folketingskandidater og tusinder af bestyrelsesmedlemmer bidrager med - både politisk og organisatorisk - fortjener at blive anerkendt. Det gælder også aktiviteterne i de konservative vælgerforeninger! I skal vide, at vi i regeringen og folketingsgruppen er meget taknemmelige for jeres store indsats. Sammen er vi virkelig de borgerlige stemmer, der arbejder! Det er faktisk imponerende, at vi her midt i en af de måske mest stabile og stilfærdige perioder i dansk politik i mange årtier sådan en november-weekend til landsrådsmøde kan samle 2200 delegerede og gæster - knap halvdelen kommer fra den anden side af Storebælt og betaler hver for sig et par tusinde kroner til transport, overnatning og lidt at spise. Der er faktisk tale om et politisk engagement og en kærlighed til sit parti og folkestyret, som man skal lede længe efter i mange andre lande.

Jo -Det konservative folkeparti er fortsat borgerlige stemmer, der arbejder. Vi slider og slæber for at holde sammen på det borgerlige Danmark og nå nye resultater. Sådan er det. For tiende år i træk står vi spidsen for landets ledelse. Sådan skal det fortsætte, som vi også skriver i vor landsrådsudtalelse.

Mere er der jo næsten ikke at sige om den sag. Jo een ting. Vi vil bygge på et tæt samarbejde med vor regeringspartner, Venstre og de tre midterpartier, Det Radikale Venstre, Kristeligt Folkeparti og centrumDemokraterne, der alle hver for sig og på hver deres facon har bidraget endog særdeles positivt til både den økonomiske genopretning og til det holdningsmæssige kursskifte i det danske samfund siden 1982. Det konservative folkeparti skifter ikke kurs. Vi flytter os ikke længere til højre eller længere til venstre og alt det naive pjat! Vi fortsætter som borgerlige stemmer, der arbejder - på rette vej mod flere gode resultater. Til gavn for hele det danske folk.

Kilde

Fra prof. Robert Klemmensens private samling

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Den kolde Krig 1946-1989, Det Konservative Folkeparti, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-schluters-tale-ved-de-konservative-folkepartis-landsraad-1991>